

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. XVI. An fas sit vendere quid pro quo? quid si emas â fure vestem, cui sunt insuti aurei à venditore ignorati, an pondus, aut mensura aliquando possit justè à venditore imminui & merci bonæ ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

Respondeo ad quaestionem me omnia approbare exceptâ hâc ultimâ doctrinâ, quam si singularis circumstantia aliqua practicandam prudenter suaserit, poterit Confessarius se ei accommodare, utpote

non improbabili praesertim dum poenitens non est in mala moraliter fide sine spe praefuturae monitionis, ut si ob paupertatem non possit reddere, aut non agatur de magna quantitate.

§. XVI.

An fas sit vendere quid pro quo? quid si emas à fure vestem cui sunt insuti aurei à venditore ignorati? An pondus, aut mensura aliquando possit justè à venditore imminui, aut merci bona admisceri deterior?

246. **Q**uaeres primò an fas sit vendere quid pro quo aequè bonum, ut si pharmacopola carens specie à medico praescripta subroget aliam? Secundò an Mercator poscenti vinum Austriacum citra gravem injustitiam possit Styriacum aequè bonum obtrudere? Tertio an praxis sit licita conscientium ex melle, & aromatibus liquorum colore, & sapore vino hispanico simillimum, ac pro hoc vendere?

Respondeo ad primum affirmativè, quando species subrogata certo medicorum judicio est aequè aut ferè aequè bona ad finem intentum, non enim nocet saltem graviter Lugo *Disput. 26. n. 124.* ex communi contra Medina secùs si non est certo aequè utilis, nisi certum sit damnum grave nullum imminere.

Respondeo ad secundum affirmativè, quia ut inquit Lugo in simili hac diversitas in substantia est physica, secùs

moralis relatè ad finem substantialiter intentum, hanc sententiam sequitur in foro conscientiae etiam Lessius *Lib. 2. c. 21. n. 85.* at de jure positivo proinde in foro externo est venditio irrita, quia est error in corpore, seu in substantia *L. venditionibus ff. de contrahend. Empt.* loquente de eo, qui putat se emere fœnum Tusculanum, & emit furnianum, ita Wadingus *Disput. 7. dub. 9. §. 2.*

Respondeo ad tertium negativè cum citato Wadingo, si petitur par pretium, quia est diversitas substantialis non solum physica, sed etiam moralis ad finem ab Emptore intentum, licet enim talis liquor calefaciat detraque vigorem, nunquam tamen habet proprietatem vini naturalis, neque omnes hujus effectus praesertim in medicinis, in quibus est longè alius usus vni, quàm si&itij. Secundò quia vini pretium crescit etiam ab extrin-

secò,

seco, neque quod tam remotè cum periculo & magnis sumptibus adferatur.

Nihilominus si vinum speciali industria deducatur ad præstantiam hispanici posse tale tali pretio vendi fateretur cit. P. Rosmer fol. 300.

247. Quæres quartò Emis à fure vestem, à milite Ephippium, à vicino domum, in hac reperis thesaurum, in Ephippio & veste aureos, intutos, suntne tui aurei & thesaurus?

Respondeo quando in re Empta continetur alterum penitus ignotum, ut in agro, vel muro thesaurus, unio in pisce, hoc incognitum sit primi occupantis, nisi aliter jus disponat, prout disponit de thesauro.

Respondeo secundò, quando res Empta continet aliud absconditum à legitimo tunc rei Emptæ Domino, cui furto, aut vi res continens scilicet vestis aut Ephippium auferitur, qui est hujus Dominus, est etiam Dominus rei latentis: sic aurei spectant ad insuentem eos suæ vestis, &c. consequenter huic restituendi sunt. Si vestis, aut Ephippium fuit hostis, adversus quem justè bellatur, secundum Lessium miles occupans vestem non fit Dominus latentis aurei defectu scientiæ fundante defectum animi occupandi, ac faciendi rem suam, quod approbat Lugo *Disput. 6. num. 130.* quando miles intendit occupare solum vestem, secùs si intendat occupare quidquid ibi est, quare secundum Lessium, dum ignoratur Dominus vestis, &c. aurum latens reputatur inter bona incerta, proinde probabiliter sit primi occupantis.

248. Quæres quintò an quando pretium Legale, seu à Magistratu taxatum est manifestè injustum, venditor ut se servet

indemnè licitè defraudet in pondere, aut mensura, aut rebus notabiliter melioribus immisceat deteriores, ut reducat ad æqualitatem valoris cum rebus ab alijs vendi solitis?

Respondeo ad primùm affirmativè cum Lugo *num. 125.* dummodo pondus imminutum, & mensura æquet pretium: quia sic nulla est inæqualitas inter pretium & mercem. Hinc

Respondeo ad secundùm affirmativè, quia pretium taxatum procedit de mercibus ordinatiæ bonitatis, ergo si notabiliter tux sint meliores potes attolere pretium servatâ æqualitate. Unde si tuum triticum venale, est purum, alienum communiter notabiliter mixtum, potes admiscere aliud granum, ac reducere ad æqualitatem cum communi tritico, vino valdè generoso affundere deterius tantum, quando reducit ad æqualem bonitatem cum aliorum vino, Lugo *num. 68. Less. n. 83.* contra Salas, &c.

An vino valeat aqua licitè admisceri in tali casu, magis dubitatur. Plures nobiscum proximè consentientes hic contradicunt, ut Tambur. *Lib. 9. de contract. tract. 5.* fusè & communiter alij, quibus adhæret Lugo, quando vinum habet Legale pretium, quia, inquit, taxatur purum, non lymphatum vinum; dissentit verò, si pretium est vulgare, & mixtio non est noxia, sed redigit vinum spirituosius ad paritatem cum alio bonitatem. Respondeo cum distinctione, nempe negativè dum vinum venditur pro conservatione, affirmativè si emitur ad usus quotidianos, cit. Less. quia in primò casu exponitur periculo corruptionis, in secundo etsi non sit purum vinum, est tamen simpliciter tale, aliàs non esset consecrabile;

bile; taxatur autem non purum, sed simpliciter tale, ut patet in vindemia facta pluvio tempore, quale vinum constat non esse purum, & tamen venditur taxato pretio,

Nec illud hic negligendum est ex Laym. &c. quod quando vinum est nimis meracum, aut rigidum Emptoribus, posse affusione aquæ mitigari, quantum

necesse est, ut evadat suave, & amatum, ne anopolæ necessitentur cum damno educillare vili pretio, monet tamen tantum esse imminuendum de pretio, quantum aquæ est admixtum, quia supponitur non esse melius vino alio, sed solum aqua admixta corrigit ejus asperitatem, ac inamœnitatem.

§. XVII.

De Monopolijs.

249. **M**onopolium propriè est existens penes unum tantum aliquem certas merces vendens potestas: de eo est titulus *§. 9. in lib. 4. Codicis.* Id exercens Monopola vocatur. Porro unitas potestatis vendendi dupliciter potest accidere. Primò ex Principis Privilegio uni soli, aut pluribus determinatis concedentis potestatem certas merces, tabacum, salem &c. comparandi, vel vendendi. Secundò ex unitate conspirationis idque quadrupliciter. Primò quando mercatores inter se conspirant de vendendis rebus determinato pretio. Secundò Emptores de non dando pretio, nisi certo. Tertiò, quando quis, aut plures Coemunt omnes, aut potiores merces, ut eas postea soli magno pretio vendant. Quartò quando aliqui impediunt accessum venditorum ut Emptas ab his merces aut ex suis prædijs desumptas carius vendant cum damno eumentium.

Dico primò Princeps ex causa justa potest vendere privilegium certis merca-

toribus, quibus solis liceat aliquod genus mercium vendere dummodo provideat, ne pretium nimis excessivum taxetur à mercatoribus. Est communior cum Lugo *Disput. 26. n. 171.* contra Cajet. Solum &c. Probat: quod tota ratio injustitiæ secundum adversarios fundetur in hoc, quod alij impediuntur mercari, & Emptores forte cogantur merces carius solvere ob paucitatem venditorum, sed totum hoc potest Princeps facere ex justa causa, nempe quando id expedit communi bono, ut habet redditus necessarios ad usus publicos, quibus caret secluso Monopolio, sic enim citra injustitiam impediuntur alij à mercatura, & alij coguntur carius solvere, alias Princeps sine injustitia non potest id facere.

250. Dico secundò probabilius non peccant contra justitiam commutativam mercatores conspirantes ad non vendendum merces infra justum pretium rigorosum, Lugo *n. 172.* Molin. *D. 345.* Less. contra Layman *Lib. 3. tit. 4. c. 17. n. 41.*

Alendo